

BL!NDMAN [sax]

wo 23 sep 2020 / Grote podia / Blauwe zaal

17 & 20 uur / er is geen pauze
einde resp. ± 18 & 21 uur

Hartelijk welkom in deSingel!
We zijn blij u te kunnen verwelkomen.

Graag even uw aandacht voor enkele nieuwe richtlijnen.
Gelieve uw mondmasker aan te houden tijdens het concert en in de gangen.
En na het concert te blijven zitten tot één van onze hosts u naar buiten begeleidt.
We vragen u ook om uw telefoon helemaal uit te schakelen.
Indien u na afloop nog iets wenst te drinken, bent u hartelijk welkom in het Grand café.

We wensen u een mooie avond en graag tot ziens.

Wat kan ik doen om verspreiding van het coronavirus te voorkomen?

<p>Draag een mondmasker.</p> 	<p>Was je handen regelmatig en grondig met water en zeep.</p> 	<p>Gebruik papieren zakdoekjes.</p>
<p>Houd 1,5 meter afstand.</p> 	<p>Hoest of nies in de binnenkant van je elleboog.</p> 	<p>Blijf thuis bij koorts of verkoudheidsklachten.</p>

BLINDMAN [sax]

Eric Sleichim artistieke leiding, arrangementen, tubax, electronics

Pieter Pellens sopraansax

Hendrik Pellens altsax

Piet Rebel tenorsax

Sebastiaan Cooman baritonsax

STYLUS FANTASTICUS:

bewerkingen van orgelwerken van Buxtehude en
6de Madrigalenboek van Gesualdo

Carlo Gesualdo (1566-1613) / REMIX Eric Sleichim

Se la mia morte brami (uit 6de Madrigalenboek)

Dietrich Buxtehude (1637-1707) / arr. Eric Sleichim

Choral: Wachet Auf, ruft uns die Stimme

Magnificat primi toni, BuxWV203

Choral: Wo soll ich fliehen hin

Praeludium en mode phrygien, BuxWV152

Arvo Pärt (°1935)

Pari Intervallo

Dietrich Buxtehude / arr. Eric Sleichim

Choral: Verleih uns Frieden

Praeludium in g, BuxWV148

Carlo Gesualdo / REMIX Eric Sleichim

Belta poi che t'assenti (uit 6de Madrigalenboek)

Johann Sebastian Bach (1685-1750) / arr. Eric Sleichim

Pedal Exercitium, BWV598

Passacaglia in c, BWV582

Gelieve uw GSM uit te schakelen

Concertvleugels Met bijzondere dank aan Ortwin Moreau voor het stemmen en het onderhoud van de concertvleugels van deSingel
Moreau Pianoservice / Kapucinessenstraat 32 / 2000 Antwerpen / +32 (0)486 83 63 98
moreau-pianoservice.be

Blindman(sax) + Eric Sleichim © Guy Kokken

Blindman(sax) + Eric Sleichim © Guy Kokken

Stylus Fantasticus

Niets zo goed als een weldoordacht anachronisme om een artistiek concept aan op te hangen. Repertoire uit de 16de en 17de eeuw, gespeeld op instrumenten uit de 19de eeuw, en dat tijdens een Coronaproof concert, een concept dat alleen maar uit de 21ste eeuw kan stammen. Sinds BLINDMAN de muziek van Bach begon te spelen, groeide de interesse om ook andere 'oude muziek' te bewerken voor het unieke geluid van een saxofoonensemble. De laatste jaren komt daar met de mogelijkheden van elektronica de exploratie van nóg nieuwere klankwerelden bij.

Vocaliteit

Dat de muziek uit de renaissance en de barok goed klinkt op saxofoon is eigenlijk helemaal niet verwonderlijk. Tot aan de barok waren het immers niet de strijkers die gezien werden als de meest voorname instrumenten, maar wel de blazers. Instrumenten zoals de blokfluit of de cornetto benaderden de menselijke stem het meest en leenden zich dus uitstekend om de polyfone muziek uit te voeren waarmee talloze componisten uit Europa zichzelf op de kaart zetten. Die kaart kleurde trouwens vooral rood (als rood een teken van activiteit is) in het huidige Vlaanderen en Noord-Frankrijk en in Italië. Carlo Gesualdo (1566-1613) was een Italiaans componist en edelman die zich aanvankelijk in Napels vestigde. Volgens sommige bronnen zou hij zijn vrouw en haar minnaar vermoord hebben wanneer hij haar ontrouw ontdekte, maar dat is onzeker. Gelukkig haalde hij niet de geschiedenisboeken omwille van dit mogelijk crimineel feit, maar wel omdat hij muziek componeerde op een manier die voor zijn tijd erg vernieuwend was. Zijn tweede huwelijk - met Leonora d'Este, een nichtje van Alfonso II - bracht hem in Ferrara, waar hij componisten als Luzzascho Luzzaschi en de Antwerpse Giaches de Wert leerde kennen. Mede door hun invloed is de muziek van Gesualdo doordrongen van chromatiek. Hij gebruikt toonhoogtes die binnen het geldende toonsysteem doorgaans vermeden werden, en gaf de melodieën en akkoorden op die manier een heel eigen kleur. Dat het woord chromatiek afgeleid is van het Griekse 'chromè' (kleur) wordt meteen hoorbaar in de muziek van Gesualdo. De kracht van deze chromatische muziek is dat elke aparte

Blindman(sax) + Eric Sleichim © Guy Kokken

stem een logisch verloop kent, maar dat de combinatie van deze lijnen toch een anderssoortig klankbeeld oplevert. Kenmerkend voor het genre van het madrigaal is dat de teksten vaak aanleiding geven tot muzikale bijzonderheden. Belangrijke of opmerkelijke wendingen in de tekst worden door weloverwogen muzikale keuzes extra in de verf gezet. In dit programma wordt die expressiviteit naar de 21ste eeuw gekatapulteerd door de opnames van de madrigalen door Collegium Vocale Gent te combineren met infrarood-beams en elektronica.

Orgelklanken

De muziek van Buxtehude en Bach die hier door Eric Sleichim bewerkt werd voor saxofoons is van oorsprong orgelmuziek. Het orgel kunnen we eigenlijk beschouwen als een soort mechanisch blaasinstrument, waarbij de lucht langs rieten en gaten door de orgelpijpen wordt gestuurd. De klankproductie verschilt op zich niet zoveel van de gewone blaasinstrumenten, zoals ook blijkt uit de namen van verschillende registers (trompet, fluit, basuin, schalmei, ...). Hoewel de saxofoon uiteraard nog niet bestond wanneer de orgels werden gebouwd waarop Bach en Buxtehude componeerden en improviseerden, komt de samenklank van vier saxofoons vaak wel in de buurt van de orgelklank. De mogelijkheid om geleidelijk luider of zachter te spelen, en de mogelijke toevoeging van elektronica zorgen er natuurlijk voor dat deze bewerkingen geen pogingen zijn om het orgel te imiteren, maar wel om de bestaande muziek in een nieuwe context te plaatsen. Een schitterend voorbeeld hiervan is de toch wel bijzondere 'Pedal Exercitium' (BWV598). Deze studie voor het pedaalwerk van het orgel (dat uitsluitend met de voeten wordt bespeeld) klinkt in de uitvoering op tubax (het grootste en laagst klinkende instrument uit de saxofoonfamilie) eerder als een werk uit de traditie van de minimal music dan als een barokke compositie. In die zin sluit het orgelwerk 'Pari Intervallo' van Arvo Pärt ook naadloos aan bij de oudere werken in dit programma. Pärts muziek krijgt wel eens het etiket van "Holy Minimalism", omdat hij minimalistische technieken combineert met een vaak religieuze achtergrond. In 'Pari Intervallo' primeert echter de muzikale structuur op zich, met een doorgedreven evenwijdigheid tussen de verschillende stemmen.

Improvisatie en vrijheid

Blaasinstrumenten komen qua klank en expressiviteit dan wel in de buurt van de menselijke stem, ze hebben wel andere technische mogelijkheden. Een heel courante praktijk in de renaissance was het spelen van diminuties bij vocale muziek. Dit zijn letterlijk 'verkleiningen' of verkortingen van de notenwaarden, dus snellere noten waarmee de bestaande melodieën worden versierd. Diminuties werden meestal niet genoteerd, maar maakten deel uit van de toenmalige uitvoeringspraktijk. Muzikanten wisten met andere woorden welke muzikale versieringen ze konden spelen bovenop de gezongen partijen. Dit vergde niet alleen een grondige kennis van de muziek, maar ook een inzicht in de muzikale logica en de wetmatigheden van een bepaalde muzikale stijl. Deze diminuties zijn in zekere zin te vergelijken met improvisaties op de gekende jazz-standards. Tijdens de barok was het orgel wellicht het instrument waarop het meest geïmproviseerd werd, zowel tijdens de eredienst al daarbuiten. Ook de muzikale uitbreiding of versiering van bestaande melodieën is een vast onderdeel van het orgelrepertoire uit de 17de en 18de eeuw. Zowel bij Dietrich Buxtehude als later bij Johann Sebastian Bach zijn de lutherse koralen vaak de basis voor composities die als het ware geïmproviseerd konden zijn. Met een gekend koraal als solide basis konden componisten zich ook een grotere vrijheid veroorloven in de muzikale uitwerking zonder dat de herkenbaarheid van de muziek in het gedrang kwam. Veel van deze composities kwamen al improviserend tot stand. Die vrijheid is ook cruciaal in het concept van de 'Stylus Fantasticus', zoals Athanasius Kircher het omschreef in zijn beroemde traktaat 'Musurgia Universalis': "De Stylus Fantasticus is bijzonder geschikt voor instrumenten. Het is de meest vrije en onbeperkte manier van componeren, aan niets gebonden, aan woorden noch een harmonisch onderwerp. De stijl kwam er om genialiteit te illustreren en om de verborgen structuur van de harmonie en de uitgekiende samenstelling van harmonische frasen en fuga's aan te tonen."

De 'Stylus Fantasticus' is dus bedoeld om indruk te maken, om het publiek met verstomming te doen staan. Virtuositeit, onverwachte wendingen, het opzoeken van de grenzen van het systeem; op zich niet zo anders dan wat veel muziek van de 20ste en 21ste eeuw (en in het bijzonder de muziek van BLINDMAN) kenmerkt.

BLINDMAN is niet louter een hedendaags muziekensemble, maar ook een lab dat sinds 1988 een aanhoudend werkproces herbergt. In 1988 richtte Eric Sleichim BLINDMAN op, een saxofoonkwartet met een traditionele bezetting dat nieuwe speeltechnieken ontwikkelde en het repertoire voor het instrument gevoelig uitbreidde door het gedurig aftasten van de grenzen met andere disciplines en oude muziek. In 2008 groeit BLINDMAN uit tot een collectief waarin 20 jaar podiumervaring van het oorspronkelijke kwartet - BLINDMAN [sax] - werd gedeeld met 3 jonge kwartetten: BLINDMAN [drums], BLINDMAN [vox] en BLINDMAN [strings]. In 2014 werd het vocaal kwartet vervangen door BLINDMAN [hybrid], een gemengd kwartet. Een collectief, exclusief samengesteld uit kwartetten, uniek in de muziekwereld. Vier kwartetten, ontelbare mogelijkheden voor 'ongehoorde' kruisbestuivingen. Een eigenwijs repertoire van oud en nieuw. BLINDMAN omarmt als vanouds andere kunstdisciplines, streeft de ogen, bevraagt de oren en draagt het experiment hoog in het vaandel. Elk concert is een belevenis.

Eric Sleichim studeerde aan de conservatoria van Brussel en Luik. In de jaren '80 richtte hij samen met Thierry De Mey, Peter Vermeersch en Walter Hus de groep Maximalist! op, die samen met de eerste producties van Anne Teresa de Keersmaeker en Wim Vandekeybus de internationale podia veroverde. In 1988 riep Eric Sleichim BLINDMAN in het leven, een saxofoonkwartet met traditionele bezetting dat nieuwe speeltechnieken ontwikkelt en – door het gedurig aftasten van de grenzen met andere disciplines – het repertoire voor het instrument gevoelig uitbreidt. De naam BLINDMAN verwijst naar het tijdschrift The Blind Man dat Marcel Duchamp in 1917 in New York uitgaaf en gebaseerd was op het dadaïstische idee van een blinde gids die het publiek doorheen tentoonstellingen leidt. Het uitroepteken in de naam refereert dan weer naar Maximalist!. Sinds 1988 trad hij met zijn BLINDMAN saxofoonkwartet met grote regelmaat op in binnen- en buitenland, waar hij ook workshops geeft gebaseerd op niet-conventionele technieken. Vanaf 1983 staat de naam Sleichim garant voor zeer eigenzinnige composities voor theaterstukken, choreografieën, performances, films, kunstvideo's, tentoonstellingen en concerten, die hij in opdracht van zeer diverse organisatoren voornamelijk voor BLINDMAN schrijft. In zijn werk slaat Eric Sleichim bij voorkeur een brug met andere disciplines. Als jonge componist maakte hij voor het eerst muziek bij theatervoorstellingen van Michael Matthews en Het Onafhankelijk Toneel (1986/87). Voor Ivo Van Hove en Toneelgroep Amsterdam maakte

hij de muziek bij de 6-uur durende Shakespeare marathon- 'Romeinse Tragedies' (2007) en tekende voor de muziek van 'Teorema' van Paolo Pasolini (2009), 'Ludwig II' van Luchino Visconti voor Münchner Kammerspiele (2011) en 'Edward II' van Christopher Marlowe voor Schaubühne Berlin (2012). Ook met de choreografen Vicente Saez, Meg Stuart, Elisabeth Corbett en Anne Teresa de Keersmaeker werkte Sleichim samen. Voor Jan Fabre maakte hij de elektro-akoestische score bij de video-installatie/performance 'The Angel of Death' en maakte hij de muziek voor 'L'histoire des Larmes', de opener van het Festival d'Avignon 2005. Fabre schreef op zijn beurt de originele tekst voor Sleichims muziektheater 'Men in Tribulation' (2004) over Antonin Artaud voor het KunstenFestivalDesArts en het HollandFestival. Dit is het eerste deel van de 'Trilogie der Tragische Lotsbestemmingen' die Sleichim uitwerkt als huiscomponist bij Muziektheater Transparant. In het 2e deel 'Intra Muros' (2007) was Pier Paolo Pasolini de spilfiguur op tekst van Peter Verhelst in een scenografie van Jan Versweyveld. Het derde luik is geïnspireerd op de schrijfster Sylvia Plath (2019). Met BLINDMAN nam Eric Sleichim meerdere cd's op: 'Poortenbos' (1992) een suite voor saxofoonkwartet, 'Dust Makes Damage' (1998), een bloemlezing van hedendaags werk uit 10 jaar BLINDMAN. Daarnaast is Sleichim o.a. met Steve Lacy te horen op de cd 'Antonyms' (1994), met Ictus op de cd's 'Terry Riley/In C' en 'David Shea with Ictus' en op 'Thierry De Mey/UNDO'. Universal Music bracht met

BLINDMAN 4 cd's uit met muziek, bewerkingen en concepten van Sleichim: 'BLINDMAN plays Bach' (2000), 'Multiple Voice' (2002) met polyfone werken van de 12de tot de 16e eeuw op saxofoon, 'MAXIMAL BLINDMAN' (2004) en 'Mozart Machine' (2006). Sleichim is huiscomponist van het MAS in Antwerpen.

blindman.be

BLINDMAN geniet de steun van de Administratie voor de Kunsten van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en van de Vlaamse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk gewest. BLINDMAN [sax] speelt op Selmer Paris saxofoons en D'Addario rieten.

Binnenkort in deSingel

cursus Eerste hulp bij 20ste-eeuwse muziek

Vanaf het begin van de 20ste eeuw onderging het muziklandschap diverse grote en kleine aardverschuivingen. Componisten wierpen met nieuwe muzikale concepten een andere blik op de tonale westerse muziektraditie. U ontrafelt in vijf lessen de belangrijkste muzikale stromingen met hun vertegenwoordigers. Van Schönberg en de dodecafonie tot Stravinsky en zijn expressie, van Boulez en het serialisme tot elektronische muziek van Goeyvaerts of Stockhausen, van Cage en zijn aleatoriek tot minimalisme bij Riley of Glass. 20ste-eeuwse muziek wordt voor u veel meer dan puur lawaai.

docent **Eveline Heylen** organisatie **deSingel**

5 lessen op zaterdag

za 3, 17 okt, 21 nov, 12, 19 dec 2020

Muziekstudio / 10 tot 12 uur

€ 75 (basis) / prijs incl. syllabus, 'Vriend van deSingel' / inschrijven tot ma 28 sep

desingel.be
T +32 (0)3 248 28 28
Desguinlei 25
B-2018 Antwerpen

deSingel is een kunstinstituut van de Vlaamse Overheid

mediasponsors